

with a request; अभ्युत्सहे संप्रति नोपरोद्धुम् R. 5. 22. -3 To overcome, subdue; भजे भिन्नकैर्नागैरन्यानुपरोधये R. 4. 83. -4 To besiege (an enemy, town &c.); उपरुद्धारिमासीत् Ms. 7. 195; Kām. 13. 67; उपरुद्धं कुसुमपुरम् Mu. 2. -5 To lock up, pen, confine; व्रजोपरोधं गाः स्थापयति Sk. -6 To conceal, hide; नेत्रक्रमेणोपरोध सूर्यम् R. 7. 39. -7 To cast off, repudiate, reject; ज्येष्ठपुत्रमुपारुधत् Rām.

उपरुद्ध *p. p.* 1 Obstructed, impeded, stopped, confined, captive; वृत्तं हि राज्ञामुपरुद्धत्तम् R. 18. 18. -2 Covered, spread, concealed. -3 Protected, favoured. -4 Besieged, locked up. -**द्धः** A captive; R. 18. 18.

उपरोधः 1 Obstruction, impediment, obstacle; शरत्प्र-
मृष्टाम्बुधरोपरोधः R. 6. 44; Śi. 20 74; सकौतुकं विनयम् U. 4. -2 Disturbance, trouble, molestation; तपोवननिवासिनामु-
परोधो मा भूत् S. 1. 5, 6; अनुग्रहः खल्वेष नोपरोधः V. 3; उपरोधःसह्यताम् *ibid.*; detention; किं राजर्षेरुपरोधेन S. 3. -3 Opposition, refusal, check, restraint. -4 Covering, surrounding, blocking up. -5 Binding, tying, seizing. -6 Protection, favour. बलवता विगृह्योपरोधहेतवः Measures conducive to peace; Kau. A. 7. -7 sublation, dropping; आनर्थक्याद्धि प्राकृतस्योपरोधः स्यात् । MS. 8. 4. 15. -**Comp.** -**कारिन्** *a.* impeding, obstructing.

उपरोधक *a.* 1 Obstructing, obstructor; रामोऽभ्येति पुरीं लङ्कामस्माकमुपरोधकः Rām. 6. 6. 16. -2 Covering, surrounding -3 Favouring. -**कम्** An inner room, a private apartment.

उपरोधनम् Obstruction, impediment &c.; see उपरोध.

उपरोधिन् *a.* Obstructing, impeding; सुखानि सोऽमुक्त्-
सुखोपरोधि R. 18. 18.

उपरूपकम् [उपगतं रूपकं दृश्यकाव्यं सादृश्येन] A drama of an inferior class, of which 18 kinds are enumerated; नाटिका त्रोटकं गोष्ठी सट्टकं नाट्यरासकम् । प्रस्थानोल्लाप्यकाव्यानि प्रेक्ष्य रासकं तथा ॥ संलापकं श्रीगदितं शिल्पकं च विलासिका । दुर्भिलाका प्रकरणी हल्लीशो भाणिकेति च ॥ S. D. 276.

उपलः 1 A stone, rock; उपलशकलमेतद् भेदकं गोमयानाम् Mu. 3. 15; कान्ते कथं घटितवानुपलेन चेतः S. Til. 3; Me. 19; S. 1. 14. -2 A precious stone, jewel. Y. 3. 36. 'उपलः प्रस्तरे मणौ' इति विश्वः. -3 Sand (Ved.). -4 A cloud. -5 A ball thrown from some artifice (as gun); कपाट-
यन्त्रदुर्घर्षा बभूवुः सहुडोपलाः Mb. 3. 284. 4. -**ला** 1 Refined sugar, (उपलासिता Sugarcandy). -2 The upper and smaller millstone which rests on the Dṛiṣad. [cf L. *opatatus*.] -**Comp.** -**प्रक्षिन्** *a.* Grinding grain upon millstones; कारुहं ततो भिषगुपलप्रक्षिणी नवा Rv. 9. 112. 3.

उपलकः A stone.

उपलक्ष 10 P. 1 To look at, observe, behold, mark; आसन्नवर्तिजन उपलक्षयति K. 197; सम्यगुपलक्षितं भक्त्या S. 1. -2 To regard or consider; लोकप्रवादः सत्योऽयं पण्डितैरुपलक्षितः Rām. -3 To mark, put a sign upon; आदिमध्यावसानेषु भवच्छब्दोपलक्षिता Y. 1. 30; 2. 151; Kām. 7. 47. -4 To

denote, designate, describe. -5 To imply in addition; नक्षत्रशब्देन ज्योतिःशास्त्रमुपलक्ष्यते Kull. on Ms. 3. 162. -6 To mind, have in view; Kām. 16. 40.

उपलक्षक *a.* 1 Observing; marking; परचित्तं -2 Designating, indicating (as a word).

उपलक्षणम् 1 Looking at, beholding, observing, marking, ascertainment; वेलोपलक्षणार्थम् S. 4. -2 A mark, characteristic or distinctive feature; उपलब्धमुपलक्षणम् V. 4, 4. 33; उपलक्षणे तृतीया Sk. -3 Designation; प्राणुपलक्षणम् Sk. -4 Implying something that has not been actually expressed, implication of something in addition or any similar object where only one is mentioned; synecdoche of a part for the whole, of an individual for the species, or of a quality for that in which the quality exists (स्वप्रतिपादकत्वे सति स्वेतरप्रतिपादकत्वं); मन्त्रग्रहणं ब्राह्मणस्याप्युपलक्षणम् P. II. 4. 80 Sk.; so अस्ति नास्तेरुपलक्षणम् &c.

उपलक्षित *p. p.* 1 Observed, marked, comprehended, implied, metaphorically expressed &c. -2 Understood, comprehended. -3 Characterized.

उपलक्ष्य *pot. p.* 1 Inferable. -2 To be described, designated &c. -**क्ष्यः** 1 A prop, stay, support. -2 An asylum, shelter. -3 An inference.

उपलधिप्रियः [बालधिः प्रियोऽस्य पृषो०] A kind of antelope (चमर).

उपलभ् 1 **Ā.** 1 To know, understand, see, perceive (directly); सव्यदक्षिणयोर्धत्र विशेषो नोपलभ्यते Pt. 1. 76; अन्या प्रतिक्रिया नोपलभ्यते K. 152. -2 To ascertain, find out, learn, know; ब्रूहि यदुपलब्धम् U. 1; तत्त्वत एनामुपलभ्ये S. 1; Mv. 7. 30; R. 12. 60; Bk. 3. 27; K. 159; M. 41, 3. 6, 4. 6. -3 To get, obtain, acquire, enjoy, experience (happiness &c.); उपलब्धसुखः Ku. 4. 42. experiencing; कथमुपलभे निद्राम् V. 2. 10 enjoy; इदानीं स्मृतिरुपलब्धा Mu. 2 now I recollect; Ms. 11. 17; R. 8. 82, 10. 2, 18. 21. -4 To conceive, become pregnant. -**Caus.** 1 To cause to get; बुभुजे च श्रियं स्वृद्धां द्विजदेवोपलभिताम् Bhāg. 8. 15. 37. -2 To produce, bring about.

उपलब्ध *p. p.* 1 Gained, obtained. -2 Conceived. -3 Perceived, understood, known, guessed. -**Comp.** -**अर्थ** *a.* having the meaning understood. (-**व्यार्था** *f.*) a tale, a true or probable story.

उपलब्धिः *f.* 1 Getting, obtaining, acquisition; उपलब्धौ यत्नः क्रियताम् Mbh. on 1. 1. 1. वृथा हि मे स्यात्स्वपदोपलब्धिः R. 5. 56, 8. 17. -2 Observation, perception, knowledge (ज्ञान); बुद्धिरुपलब्धिर्ज्ञानं प्रत्यय इत्यनर्थान्तरम् Nyāya Sūtra, नाभाव उपलब्धेः Brahma Sūtra 2. 2. 28; भावे चोपलब्धेः 2. 1. 15. cf. Nyāya S. 2. 28, 30. -3 Understanding, mind (मति). -4 A conjecture, guess. -5 Perceptibility appearance (recognized as a kind of proof by the Mīmāṃsakas); तत्र वेदविधिः स स्याज्ज्ञानं चेत्युत्थं प्रति ।